

**V Stellantis prepustia
360 ľudí – str. 3**

**V Kauflande založili odbory
– str. 5**

**Kto má nárok na rekreačný
príspevok? – str. 6**

KOZ SR: Zrušenie mimoriadnej situácie pre covid

Po niekoľkomesačnej pauze v zasadaniach Hospodárskej a sociálnej rady (tripartity) sa konečne prvýkrát v tomto roku (3.4.2023) uskutočnilo stretnutie zástupcov zamestnancov, zamestnávateľov a povereného ministra práce Milana KRAJNIAKA na pôde ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny v Bratislave.

Máme dve mimoriadne situácie, prečo?

Tém na rokovanie bolo mnoho. Napr. o povinnom čerpaní dovolenky by sa zamestnanci mohli dozvedieť skôr. Rovnako tak by sa mohli skrátiť aj viaceré lehoty na rozhodovanie štátnych orgánov. Odborári z Konfederácie odborových zväzov (KOZ) SR totiž prišli s návrhom na zrušenie mimoriadnej situácie, ktorá súvisí s covidom.

Za bežných okolností musí firma zamestnancovi dať vedieť dva týždne dopredu, keď ide nariadiť povinné čerpanie dovolenky. V mimoriadnej situácii je táto lehota skrátená na dva dni.

Obmedzené je napríklad aj právo na štrajk. O tom sa vlní presvedčili aj zamestnanci verejnej autobusovej dopravy v spoločnosti Eurobus Košice (písali sme v Prioritách 9/2022- nájdete na www.ozkovo.sk), ktorí počas trvania mimoriadnej situácie – v zmysle zákona o hospodárskej mobilizácii – nemohli z príkazu ministra dopravy štrajkovať, nakoľko zamestnávateľ má v duchu uvedeného zákona „povinnosť zabezpečovať dopravné úlohy“.

Pokračovanie na 2. strane.

CITÁT
MESIACA

„Ak nie si spokojný s tým, čo dostávaš, musíš zmeniť svoje správanie a činy.“

Jack CANFIELD, americký spisovateľ, motivátor a podnikateľ

Protest pred firmou BPC V Beluši

Vo štvrtok, 30. marca 2023, sa pred bránami strojárkej fabriky Booster Precision Components (BPC) v Beluši, obohnanej zábrami a s posilnenou strážnou službou, zhromažďila vyše stovka ľudí - zamestnancov, odborárov, kovákov i sympatizantov z iných odborových zväzov (IOZ, OZ pracovníkov v poľnohospodárstve) – aby verejne podporili Základnú organizáciu OZ KOVO DS Beluša a jej predsedu, Miloša KAPUŠA. Dôvodom zhromaždenia bolo nielen upozorniť na neúspešné kolektívne vyjednanie v tejto firme, ale najmä na snahu vedenia podniku odvolať predsedu M.KAPUŠA z pozície hlavného kolektívneho vyjednávača za stranu zamestnancov a ochromiť tak činnosť odborovej organizácie.

Zamestnancov prehlušoval zamestnávateľ hudbou

Arogancia – prekrývajúca obavy zamestnávateľa - vyvrcholila práve počas pokojného protestu zamestnancov a odborárov pred závodom v Beluši. Na jednej strane zamestnanci za zábrami pred firmou protestovali, mali transparenty a žiadali o konštruktívnu komunikáciu – na strane druhej zamestnávateľ v čase protestu usporiadal na dvore akési „posedenie pri gulášoch“ s prehlušujúcou hudbou, na ktorom sa povinne zúčastnilo niekoľko THP pracovníkov a manažérov. Už to ani nemohlo vyzerať jasnejšie - takto si predstavenstvo firmy váži svojich ľudí, ich názor, a presne takto akceptuje aj ich oprávnené požiadavky a potreby v kolektívnom vyjednaní.

Omnogo paradoxnejšie, a pritom neuveriteľne statočne, vyzneli desiatky zamestnancov v pracovnom odevu, ktorí boli v tom čase v práci a obetovali vlastnú obedovú prestávku, aby v chladnom počasí, stojac pri vstupe do fabriky, aspoň takto podporili skandujúcich kolegov za bránami, no najmä svoju odborovú organizáciu a jej lídra, M.KAPUŠA. Keď sa totiž v podniku začali vyhrážky a tlak zamestnávateľa na jeho osobu, podpredsedníčka ZO OZ KOVO DS Beluša, Miroslava GOMBÁROVÁ, zorganizovala v závide podpisovú akciu na podporu a zotrvanie predsedu v jeho funkcii, ktorú z vyše 200 zamestnancov podporilo 131 ľudí!

Potláčanie práv odborov je neakceptovateľné!

Zhromaždenie, na ktorom vystúpili zástupcovia miestnej Základnej organizácie OZ KOVO- predseda Miloš KAPUŠ a podpredsedníčka Miroslava GOMBÁROVÁ, viceprezident KOZ SR - František GAJDOŠ, člen predsedníctva Rady OZ KOVO - Ján STÍSKAL a so strhujúcim prejavom na záver

aj predsedníčka Rady OZ KOVO - Monika BENEDEKOVÁ, moderoval podpredseda OZ KOVO Ján ŠLAUKA.

Líderka OZ KOVO - M.BENEDEKOVÁ, na margo aktuálneho diania v Beluši, skonštatovala: „Ochrana práv odborov, ochrana slobody slova, ako aj slobody prejavu patrí k základným pilierom každého demokratického štátu. Útoky na odbory a na odborárov nemajú v demokracii miesto! Je obzvlášť zarážajúce, ak sú práva odborov potláčané práve v podniku s nemeckým kapitálom, keďže Nemecko je známe svojou vysokou kultúrou sociálneho dialógu. OZ KOVO nebude v žiadnom prípade tolerovať porušovanie odborových práv a vyvinie maximálne úsilie na ochranu svojich členov a funkcionárov!“ uviedla.

Pripomenula tiež, že v tejto veci boli z centrály OZ KOVO adresované oficiálne listy našim europoslancom, úradu Verejného ochrancu ľudských práv, národným centrálam IndustriALL European Trade Union (európska odborová federácia) a IndustriALL Global (globálna odborová federácia), vedeniu IG Metall (najväčší odborový zväz v kovovýrobe v Nemecku), predstaviteľom MOP (Medzinárodnej organizácii práce), ale i manažmentu spoločnosti BPC v Nemecku a nemeckému veľvyslancovi na Slovensku.

Prítomným sa prihovril aj viceprezident KOZ SR, František GAJDOŠ, ktorý sa netajil tým, že príčiny dnešnej situácie vidí v úspešnom štrajku pred dvoch rokov, kedy zamestnanci niekoľko dní okupovali vstupné brány do závodu, až kým si s nimi manažment - posilnený o viacerých vrcholových manažérov z nemeckej centrály- nebol nútený sadnúť za rokovací stôl a dohodnúť sa na znení ich prvej kolektívnej zmluvy.

Pokračovanie na 2. strane.

KOZ SR: Zrušenie mimoriadnej situácie pre covid

Pokračovanie z 1. strany.

Na Slovensku máme prítom vyhlásené dve mimoriadne situácie – jednu od marca 2020 v súvislosti s expandujúcim covidom a druhú od januára 2022 v dôsledku vojny na Ukrajine.

Zástupcovia odborov považujú trvanie mimoriadnej situácie pre covid za zbytočné. Približuje prezidentka KOZ SR, Monika UHLEROVÁ: „To sú v súčasnosti už úplne zbytočné opatrenia, ktoré je potrebné vypnúť a ktoré len zbytočne komplikujú vzťah zamestnanca a zamestnávateľa.“

Ministerstvo práce má za úlohu zanalyzovať, či covidovú mimoriadnu situáciu ešte stále treba. S rezortom zdravotníctva sa zhodli, že ak sa vyrieši nakupovanie, zásobovanie a distribúcia liekov, mohli by ju zrušiť. Poverený minister práce, Milan KRAJNIAK, upresňuje: „**Horizont, kedy by sa mimoriadna situácia v súvislosti s covidom dala vypnúť, by bol niekedy začiatkom leta. Čo sa týka mimoriadnej situácie v súvislosti s vojnou na Ukrajine, tam tá mimoriadna situácia bude musieť trvať,** lebo nevieme ako sa tá vojna bude vyvíjať, a preto sme sa dohodli na tom, že budeme postupne v jednotlivých rezortoch vypínať tie opatrenia, ktoré boli kvôli mimoriadnej situácii pripravené.“

Odi budúcего mesiaca by sa napríklad mohli zaviesť lehoty, do ktorých musia štátne orgány vydávať posudky na vyplácanie príspevkov pre ťažko zdravotne postihnuté osoby. Počas pandémie totiž žiadne neboli a niektorí ľudia na rozhodnutie čakajú aj pol roka. Milan KRAJNIAK špecifikuje: „Budú normálne 60 dní, tak, ako tam tá správna lehota bola. Doteraz tie lehoty neboli preto, lebo počas covidu niektoré zdravotné posúdenia toho človeka bez pacienta niekedy ani neboli možné. Bolo to komplikované pre normálnych lekárov, posudkových lekárov.“

Zástupcovia zamestnávateľov majú vypracovať ďalšie návrhy, pri ktorých by sa mohli obmedzenia zrušiť. Aj oni však majú svoje požiadavky. Viceprezident Republikovej únie zamestnávateľov (RÚZ), Märio LELOVSKÝ, hovorí: „Nimame napríklad stále za veľmi nepríjemné výšky pokút v prípade nelegálneho zamestnávania, alebo zamestnávania cudzincov.“

TASR, spracované redakciou

Protest pred firmou BPC V Beluši

Pokračovanie z 1. strany.

Tento štrajk má v živej pamäti nielen súčasný odborový predák M.KAPUŠ, ktorý bol výraznou postavou vtedajších udalostí, ale aj generálny riaditeľ spoločnosti, ktorý je na čele firmy dodnes.

Podákovanie z úst člena predsedníctva, Jána STÍSKALA, v závere patrilo nielen všetkým prítomným účastníkom, ale aj tým, ktorý svoju podporu odborárom z Beluše deklarovali listami, e-mailami, statusmi na sociálnych sieťach, videopozdravmi či správami.

Účastníci následne odobrili spoločné vyhlásenie, vyzývajúce zamestnávateľa ku konštruktívnemu sociálnemu dialógu a upusteniu od atakov na odborového predáka M.KAPUŠA, ktoré bolo odoslané nielen na adresu zamestnávateľa, ale aj na nemeckú centrálu firmy BPC. Tá totiž už viackrát zasahovala pri predchádzajúcich „drobných nedorozumeniach“ vedenia slovenskej pobočky - počnúc spomínaným štrajkom v roku 2021 až po nedávnu kauzu 9-ich zamestnancov, ktorých chcel manažment prepustiť a nahradiť ich agentúrnymi pracovníkmi (písali sme v januárových Prioritách).

Skončí to na súde?!

Súdnu dohru tak bude mať zrejme aj snaha zamestnávateľa za každú cenu eliminovať pôsobenie odborového predáka M.KAPUŠA v tejto spoločnosti. Tomu bolo 23. marca 2023 zabránené vstúpiť do firmy, kde mal nastúpiť na nočnú zmenu. Odborová organizácia zároveň dostala od zamestnávateľa (v zmysle platnej legislatívy, ktorou sa musí riadiť) žiadosť o prerokovanie výpovede M. KAPUŠA z pracovného pomeru, keďže tento je nielen predsedom odborovej organizácie, ale aj zamestnancom firmy. **M. KAPUŠ má až do odvolania zákaz vstupu do podniku, čo je nielen porušenie jeho práv- ako riadne a demokraticky zvoleného odborového predsedu - ale aj priame ohrozenie fungovania miestnej odborovej organizácie!**

Zo strany zamestnávateľa sa pritom tlak na predsedu ZO OZ KOVO DS Beluša – M.KAPUŠA- stupňuje už dlhší čas. V priebehu mesiacov január a február mu boli doručené dve upozornenia na menšie porušenie pracovnej disciplíny, ktoré boli odborovými právnikmi vyhodnotené ako absolútne neopodstatnené. Zamestnávateľ zároveň rozmiestnil po fabrike plagáty, v ktorých zavádzajúco informoval o priebehu kolektívneho vyjednávania a odborového predáka M. KAPUŠA v nich obvinil z viacerých aktivít, realizovaných na súkromnom facebookovom profile, s údajným úmyslom „vyvíjať na zamestnávateľa nevhodný tlak“.

Výbor Základnej organizácie OZ KOVO DS Beluša súhlas s výpoveďou M.KAPUŠA neudelil. Dôvody, ktoré

uvádza zamestnávateľ- vrátane sledovania a komentovania jeho facebookovej stránky- totiž považujú za absolútne neodôvodnené.

Po 3. kolách spor a sprostredkovateľ

Na záver pripomeňme, že kolektívne vyjednanie o mzdovom dodatku k platnej kolektívnej zmluve (tá je účinná do roku 2025) sa v tejto firme skončilo po 3. kolách vyhlásením sporu, pričom aktuálne obidve strany čakajú na pridelenie sprostredkovateľa. Dôvodom je nielen nechota zamestnávateľa adekvátne navýšiť tunajším zamestnancom mzdy (odborní požadovali v 1.kole rast miezd o 22%, zamestnávateľ ponúkal 4%), ale najmä jeho snaha „zbaviť sa“ hlavného vyjednávača a zároveň predsedu miestnej odborovej organizácie, M.KAPUŠA. Ďalšie kolektívne vyjednanie totiž podmieňuje jeho neúčastou, pričom aj uskutočnené 2. a 3. kolo rokovani venoval len atakom na jeho osobu a analýze jeho profilu na sociálnej sieti.

Vyššie mzdy by pritom v tejto strojárkej fabrike, zameranej na vysokošpecializované kovoobrábanie komponentov na CNC strojoch, skutočne ocenili. Cca 210 kmeňových (a niekoľko desiatok agentúrnych) zamestnancov totiž pacuje v trojmesennej prevádzke, pričom 80% z nich tvoria ženy. Výška priemernej mesačnej mzdy ľudí z výroby dosiahla v roku 2022 cca 1.141 eur brutto (bez nadčasov, dovolenkovej a koncoročnej odmeny a s plnou výškou dochádzkového bonusu) - čo je v čistom cca 800 eur! A to v čase dvojcifernej inflácie, prudkého zdražovania potravín, energií, spotrebiteľského tovaru i služieb!

Prítom za uplynulý rok odpracovali zamestnanci v podniku spolu cca 15 000 hod. nadčasovej práce, čo síce vylepšilo pohľad na evidovaný priemernú mzdu za zamestnancov v podniku, ale na úkor ich voľného času, rodinného života či adekvátnej regenerácie.

Text a foto: A.Fáková

Lúčime sa...

S hlbokým zármutkom oznamujeme, že po dlhšej a náročnej chorobe odišiel vo veku 50 rokov dňa 22. marca 2023 dlhoročný odborový funkcionár, predseda Základnej organizácie OZ KOVO Martinmetal, dobrý priateľ a skvelý človek,

Vladimír ZAVADZAN.

Čeť jeho pamiatke...

V OFZ znovu naštartujú pec

V oravskom závode OFZ, ktorý je slovenským výrobcom ferozliatin, spustia po desiatich mesiacoch odstávky výrobu na jednej zo siedmich elektrických oblúkových pecí. Podľa vedenia podniku je hlavným dôvodom snaha udržať sa na trhu.

Prišli o 2/3 zákaziek

Výrobu v závode odstavili vlni v lete pre pretrvávajúce negatívne podmienky na trhu a vysoké ceny elektriny. „Za desať mesiacov, čo sme odstavení, sme stratili zhruba dve tretiny trhu a našich zákaziek. Ak by sme dlhšie otáľali so spustením pece, možno by sme ju o mesiac alebo o dva už nemali pre koho spustiť. Na výrobe budeme tvoriť naďalej stratu, preto sa snažíme obmedziť výrobu na minimálne nutné množstvo. Aby sme si pripútalí aspoň tých zákazníkov, ktorí sú pre nás životne dôležití,“ vysvetlil výkonný riaditeľ OFZ, Branislav KLOCOK.

Predtým, než spoločnosť začala odstavovať pece, mala cca 380 všetkých zamestnancov. V dôsledku zastavenia hutníckej výroby museli vlni prepustiť zhruba 300 z nich. „Na túto jednu pec sme prijali naspäť 20 zamestnancov. Sú to v podstate bez výnimky tí, ktorí u nás pracovali,“ zhodnotil riaditeľ.

Na stabilizovanie potrebujú 3 pece

Upozornil však, že dlhodobá je prevádzka jednej pece nerentabilná, keďže fixné náklady, súvisiace s prevádzkou fabriky, sú príliš vysoké. Podľa riaditeľa potrebujú

vyrábať aspoň na troch peciach, aby sa fixné náklady dostali na úroveň, ktorá je dlhodobou udržateľná. „Ak sa situácia na trhu dostane do pozície, že budeme vedieť materiál predáť bez toho, aby sme tvorili stratu, radi by sme ďalšiu pec spustili už od mája,“ poznamenal.

Zhodnotil, že ceny energií sa síce už dostali na rozumnejšiu úroveň, no stále nie sú na takej hladine, aby spoločnosť dokázala dlhodobou generovať aj zisk. Podľa neho sa výroba obnoví iba vtedy, ak sa ceny elektriny udržia v rozpätí 80 až 150 eur za megawatthodinu a nepôjdu výrazne vyššie.

af, Sita

mesačník OZ KOVO

Vydáva: Odborový zväz KOVO
ČSA 25, 974 01 Banská Bystrica.
Tel.: 0911 394 318, e-mail: fakova@ozkovo.sk
Redakčná rada: Mgr. Bc. Pavel KÚŠ, predseda,
členovia: Robert MOLNÁR,
JUDr. Martin VAVRO, Ing. Ján ŠLAUKA,
Ing. Michal KUKOLÍK, Ing. Stanislav KNUT
Šéfredaktorka: Mgr. Anita FÁKOVÁ
Grafická úprava: Tomáš BLICHA – BAWA
ISSN: 2730-0943

Neobjednané rukopisy a fotografie redakcia nevracia.
Priority nájdete aj na www.ozkovo.sk.

Z ODBORÁRSKEJ KUCHYNE

V trnavskej automobilke prepustia 360 ľudí

Už v minulom vydaní Priorít sme písali o avizovanom hromadnom prepúšťaní v trnavskej automobilke Stellantis (tak sa od roku 2021 volá trnavská automobilka po fúzii francúzskej spoločnosti Groupe PSA a taliansko-americkéj spoločnosti Fiat Chrysler Automobiles). Informácie, ktoré ešte vo februári vedenie spoločnosti popieralo, nadobudli v marci reálne kontúry - a zverejnili aj čísla.

Rušia víkendovú zmenu, polovicu prepustia

K 1. aprílu tohto roku tak príde o prácu 360 zamestnancov z víkendovej zmeny. Títo zamestnanci dostanú odstupné podľa odpracovaných rokov a budú im vyplatené aj variabilné zložky mzdy nad rámec platnej kolektívnej zmluvy.

Dôvod, prečo sa trnavská automobilka Stellantis rozhodla víkendovú zmenu zrušiť, je nutnosť vybudovať v závode nové technológie. Pôvodne mali byť prepustení všetci zamestnanci víkendovej zmeny, teda 733 ľudí.

Po rokovaní s odborármi však zatiaľ odchádza polovica z nich. Hovorí predseda Základnej organizácie OZ KOVO PCA Slovakia, Milan MINÁRECH: „Na základe našich rokovaní sme našli dohodu v tom, že ponúkne niektorým zamestnancom prácu na trojzmennej prevádzke,“ uviedol.

Potvrdil to aj hovorca trnavskej automobilky, Michal NIČ: „Viac ako polovica víkendovej zmeny akceptovala túto ponuku a ostáva v nás v závode. Potrebujeme transformovať výrobu kvôli príprave nového projektu, bude to projekt nových vozidiel na novej platforme,“ skonštatoval a dodal: „Víkendová zmena je špecifická, lebo ľudia pracujú len v sobotu a nedeľu a počas týždňa majú iné aktivity. Buď sa starajú o rodinných príslušníkov alebo študujú,“ vysvetlil hovorca.

Zamestnajú sa u konkurencie?

Stellantis v Trnave aktuálne zamestnáva zhruba 3 500 ľudí a vyrába modely Peugeot 208 a Citroën C3. Vedenie trnavskej automobilky sa ešte nedávno bálo o stratu týchto produktov, čo by poznačilo aj ich konkurencieschopnosť, až kým nezískalo z parížskej centrály finančnú injekciu vo výške 180 miliónov eur. Tá má zabezpečiť perspektívnu budúcnosť trnavskej prevádzky, no vyžaduje si transformáciu výroby a jej procesov v trvaní jeden a pol roka, ktorá má prebiehať hlavne počas víkendov. Potom chcú vraj prepustených zamestnancov prijať späť.

Odborový predák M. MINÁRECH je však v tomto smere skeptický: „Pochybujem, že ešte niekedy bude víkendová zmena.“ Podľa neho sa zamestnávateľovi podarilo z víkendovej zmeny presunúť do trojzmennej prevádzky len 120 až 130 ľudí. Zároveň hovorí, že prepúšťanie bude ďalej pokračovať. Súvisieť bude s odchodom najpredávajšieho modelu Peugeot 208, ktorý začnú montovať v Maroku a v Španielsku.

Automobilka má pritom o umiestnení prepustených ľudí rokovať aj s konkurenciou z neďalekej Nitry, ktorá spúšťa víkendovú zmenu. Tam skúsených a zaškolených ľudí radi prijávajú.

Elektromobilita prinesie viac prepúšťania?

Aktuálne sa veľa hovorí o emisnej norme EURO 7, ktorá má od júla 2025 zaviesť nové a prísnejšie emisné štandardy. Automobilové technológie majú v rámci nej znížiť emisné zaťaženie, ktoré produkujú autá so spaľovacími motormi. Normu Euro 7 však tvrdo kritizujú politici, profesijné automobilové združenia aj manažéri. Slovensko by napr. tiež rado uvítalo jej odklad, a to aspoň o tri roky, aby mali automobilky dostatok času na vývoj a homologizáciu vyhovujúcich hnacích sústav. Už teraz sa viaceré z nich snažia priniesť na trh cenovo dostupné elektrické autá.

Analytici sa však zhodujú, že z dlhodobého hľadiska budú automobilky pri prechode na elektrický pohon nutejne prepúšťať. „Ten pohon batériový je oveľa jednoduchší ako klasický spaľovací motor, menej komponentov, menej súčiastok, menej zložitá výroba, a tým pádom si aj tá montáž vyžaduje menej zamestnancov,“ hovorí analytik VÚB banky Michal LEHUTA.

Z dôvodu prestavby závodu preto automobilka počíta s dočasným znížením produkcie, a to až o cca 50 tisíc áut, čo je skoro šestina výroby závodu.

Prepúšťanie aj v českej Škode?

V súvislosti so zavedením normy Euro 7 v jej aktuálnej podobe sa hromadného prepúšťania obávajú aj v českej automobilke Škoda Auto. Prísna norma by prispela k zrušeniu cca 3000 pracovných miest a v závode by sa prestali vyrábať niektoré modely.

„Ak sa Euro 7 schváli v tejto podobe, pre Škodu Auto by to znamenalo, že musíme zatvoriť jeden závod, pretože by sme prestali vyrábať menšie modely – Fabia, Scala, Kamiq – to znamená, že by to zasiahlo minimálne 3000 pracovných miest,“ povedal člen predstavenstva Škody pre predaj a marketing, Martin JAHN. V rámci celého dodávateľského reťazca v Česku by podľa neho mohlo prísť o prácu až 10 000 ľudí. Na spomínané menšie modely značky Škoda pritom pripadala v roku 2022 takmer tretina objednávok.

A.Fáková, TASR

KRÁTKO

Ceny potravín v SR sú vyššie o 28%

Podľa Eurostatu míňa v tomto roku priemerný Európan na potraviny 15,6 % svojich príjmov. Priemerný Poliak utratí za potraviny 17,7 % a priemerný Slováč až 24,3 % svojich príjmov. Horšie sú na tom už iba Srbi, Čiernohorci, Rumuni a Albánci. Na chlieb a cereálie minie Európan 2,9 %, Poliak 2,4 % a Slováč až 4,7 % svojich príjmov. Na mäso minie Európan 3,6 %, Poliak 3,4 % a Slováč rovných 6%, no a podobne je to aj pri mlieku, syre a vajciach – pri tých minie Európan aj Poliak 2,4 % príjmov a Slováč 4,9 %. **Priemerný Slováč teda nemá dôvod na radosť, pracuje doslova preto, aby sa uživil. Vo februári boli pre neho ceny vyššie o 15 % než pred rokom. Ceny potravín sú vyššie o 28 %. Žiadna iná položka tak nezdražela.**

Do poľnohospodárstva pritom prúdi 600 miliónov eur ročne v priamych platbách, k tomu treba pripočítať časť fondu na podporu vidieka. Tieto peniaze pobeňujú hlavne veľké korporácie, ktoré profitujú z rozdielu medzi cenou najomného za pôdu pozemkového fondu a výškou dotácie. Nič ich nenúti zaoberať sa produkciou potravín, idú jednoduchšou cestou a vyvážajú technické plodiny. Ide o príliš veľké dotácie a záujmy, ako to dokazuje aj nezáujem súčasnej vlády a pretrvávajúca apatia Európskej komisie. Pritom tam, kde trh naozaj funguje, sú výdavky na poľnohospodárstvo nižšie. Na potraviny v Rakúsku vyčlenili 10,8% zdrojov, Nemecku 11,7 % a v Holandsku 13,7 % výdavkov. Všade tam sú vlády aktívne a funkčné inštitúcie zabezpečujú reguláciu trhu. Nepotrebnujú dohody s obchodnými reťazcami, ktoré sú aj tak väčšinou v zahraničných rukách.

Prístupnejší predčasný dôchodok

Penzisti na Slovensku odchádzajú v tomto roku do predčasného dôchodu inak ako vlni. **Stále treba mať za sebou aspoň 15 rokov dôchodkového poistenia a byť najviac dva roky pred dôchodkovým vekom.** Sankciou za skorší odchod je krátenie dôchodu o 0,5 % za každý „neodpracovaný“ mesiac. **Priemerná výška dôchodu ľudí na predčasnej penzii podľa Sociálneho poisťovne k 30. marcu tohto roka predstavovala 573,75 eura** a poberalo ju 12 981 ľudí.

Od tohto roka sa začala uplatňovať novinka z dielne rezortu práce - **možnosť odchodu do predčasného dôchodu po 40. odpracovaných rokoch.** Dôchodok sa kráti o menej - konkrétne o 0,3 % za každý začatý mesiac skoršieho poberania. **Podmienkou je, že výška priznaného starobného dôchodu musí presiahnuť 1,6 -násobok životného minima, teda 375,10 eura.** Ak to záujemca nespĺňa, nemôže ísť do predčasného dôchodu. Zároveň platí obmedzenie, podľa ktorého sa do odpracovaných 40 rokov nezahŕňajú niektoré náhradné lehoty: napríklad obdobie nezamestnanosti pred 1. januárom 2004, obdobie štúdia pred 1. januárom 2004, vybrané obdobie v evidencii uchádzačov o prácu, prípadne príprava na povolanie na strednej či vysokej škole po 31. decembri 2003.

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR predpokladá, že skorší odchod do dôchodu v takejto forme využije v roku 2023 približne 3 300 poistencov.

Rast nominálnych miezd zoastáva

Priemerná mzda na Slovensku je vo výške 1 347 eur. Rastú aj nominálne mzdy, ale pomaly a vo väčšine odvetví stále zoastávajú. Priemerná nominálna mesačná mzda sa v januári 2023 medziročne zvýšila vo všetkých sledovaných odvetviach. Dokonca až dvojciferným tempom stúpla v 8 z 10 sledovaných odvetví. Napriek tomu **zamestnanci kľúčových odvetví hospodárstva mali svoje reálne mzdy nižšie ako v rovnakom období pred rokom.** Podľa údajov Štatistického úradu SR priemerná nominálna mesačná mzda najvýraznejšie vzrástla v ubytovaní, a to o viac ako štvrtinu, na 1 030 eur. Druhý najvyšší rast mali činnosti reštaurácií a pohostinstiev, kde mzdy v priemere stúpli o 16 % na 678 eur. Najnižším tempom, naopak, rástli nominálne mzdy v informáciách a komunikácii (o 8 %) a vo vybraných trhovných službách (o 9,4 %), čo sa prejavilo najvýraznejším prepádom realnej mzdy o viac ako 5 %.

Redakcia, TASR. Sita

Embraco hľadá zamestnancov

Potom, čo minulý rok spoločnosť Embraco Slovakia, s.r.o., v Spišskej Novej Vsi hromadne prepúšťala, teraz – naopak - hľadá nových zamestnancov. **Výrobca kompresorov a kondenzačných jednotiek na Spiši chce zamestnať približne 80 nových ľudí.**

Dôvodom je, podľa vedenia spoločnosti, zvýšený dopyt po výrobkoch v prvých mesiacoch tohto roka, kedy sa ich zákazníci na severnej pologuli začínajú pripravovať na blížiaci sa leto. Vlni boli práve posledné mesiace roka poznačené výrazným prepádom objednávok, čo v tejto spišskonovoskej firme viedlo k hromadnému prepúšťaniu.

Spoločnosť Embraco Slovakia, ktorá je najväčším zamestnávateľom na Spiši, je súčasťou japonskej korporácie Nidec a po ukončení nábora nových zamestnancov by ich počet vo firme mal stúpnúť na cca 1600 ľudí.

af

Z KOVÁCKEJ KUCHYNE

Nová právnička Metodického pracoviska OZ KOVO v Prešove

Oblasť pracovného práva má kľúčové a nezapustiteľné miesto v štruktúrach Odborového zväzu KOVO. Každé z troch regionálnych pracovísk OZ KOVO sa môže popýšiť špičkovými odborníkmi v tejto oblasti. Inak to nie je ani v prípade Metodického pracoviska OZ KOVO v Prešove, kde dlhoročnú, výbornú právničku Mgr. Alexandru MIČIETOVÚ (toho času členku predsedníctva Rady OZ KOVO), nahradila v posledných mesiacoch uplynulého roka mladá, nesmierne šikovná a sympatická špecialistka na pracovné právo - JUDr. Mária TOMKOVÁ NAKATOVÁ.

V nasledujúcej vizitke si ju krátko predstavíme:

Súkromie: Volám sa Mária TOMKOVÁ NAKATOVÁ a narodila som sa 24. júna 1994 v Prešove. Neďaleko Prešova – v Drienove – aj bývam, a to od svojich 12-ich rokov. Tomuto mestu som zostala verná aj počas svojich študentských rokov na Gymnáziu Jána Adama Raymana

a neďaleko - do metropoly východu - som sa presunula až počas vysokoškolského štúdia práva na Univerzite Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, ktoré som úspešne zavŕšila aj rigoróznou skúškou z predmetov Pracovné právo a Právo sociálneho zabezpečenia.

Absolventskú prax som v pozícii podnikovej právničky absolvovala vo VaV Akademy v mojom rodnom meste a následne som pôsobila na právnom oddelení Inšpektorátu práce v Prešove. Som vydatá a mám dvoch zlatých synov – a tretie dieťaťko na ceste (v máji odchádza na materské dovolenku - pozn.redakcie) ☺.

Zájmy: Mojim najväčším koníčkom sú moje deti. A keď mi to oni dovolia, tak knihy- všetky, nielen romantické- aj keď vraj vyzerám ako ich vášnivá čitateľka. A tiež pečenie alebo nič nerobenie – ale to mi zatiaľ veľmi nehrozí ☺.

Práca v odboroch: Pred mojim nástupom na post právničky Metodického pracoviska OZ KOVO v Prešove som veľa skúseností s odborními nemala - dokonca ani na predchádzajúcom pracovisku na Inšpektoráte práce v Prešove – keďže tam som viedla správne konania vo veci uloženia pokuty už po vykonanej inšpekcii.

Do OZ KOVO som na pozíciu právničky nastúpila v polovici októbra 2022 a zatiaľ s radosťou konštatujem, že ma moja práca baví a naplňa. Je to oblasť, ktorú som študovala a chcela by som v nej pokračovať. To, čo ma v súvislosti s touto prácou možno trochu zaskočilo - a evidovala som to aj v predchádzajúceho zamestnávateľa- je množstvo porušovaní pracovnoprávných predpisov, a to väčšinou u tých istých zamestnávateľov.

Životné krédo: Žiadne špeciálne krédo nemám, no snažím sa správať k ostatným tak, ako chcem, aby sa aj oni správali ku mne.

Ďakujeme za rozhovor a veľa úspechov prajeme.

Kováci na Kysuciach bodovali

Úspešné kolektívne vyjednávanie, pretavené do vyšších miezd zamestnancov a zlepšenia ich pracovných podmienok, aktuálne zaznamenali aj kováči zo Základnej organizácie (ZO) OZ KOVO TI-Hanil Čadca, pôsobiacej v rovnomennej strojárskjej firme v Krásne nad Kysucou (okres Čadca). Dňa 21. marca 2023 zavŕšili proces kolektívneho vyjednávania spoločnou dohodou.

Platy im porastú o 90 eur mesačne

V spoločnosti na výrobu brzdových a palivových vedení pre automobilový priemysel pracuje vyše 400 zamestnancov, ktorým - vďaka kolektívnym vyjednávačom a uzavretej kolektívnej zmluve – stúpne od 1.apríla tohto roku základná mzda o 90 eur mesačne.

Potvrdil to predseda ZO OZ KOVO TI-Hanil Čadca, Vlastimil STRÁLKA: „Kolektívne vyjednávanie pre rok 2023 bolo náročné nielen z dôvodu dopadov vonkajších faktorov na zamestnancov - rast cien, služieb, vysoká inflácia a podobne - ale v danom kontexte aj z ambiciózných očakávaní našich zamestnancov, ako sa to premietne do výšky ich miezd. Ako býva zvykom, chvíľkami sa pri rokovaní iskrilo a išlo sa na hranu. A hoci dohoda a nájdenie konsenzu neboli jednoduché, čo potvrdzuje aj rozhodnutie výboru základnej organizácie o zvolaní mimoriadnej konferencie po treťom kole kolektívneho vyjednávania - nakoniec sa predsa našli. Vďaka výraznej pomoci a mnohoročným skúsenostiam Jaroslava KORDEKA - člena predsedníctva Rady OZ KOVO - sme sa uzhodli na stratégii, na základe ktorej sme nakoniec dosiahli historicky najvyšší rast základných miezd,“ uviedol predseda V.STRÁLKA.

Doplňa ho podpredseda ZO OZ KOVO TI-Hanil, Roman SERAFÍN: „Nič sa nedeje len tak náhodou. Aj tejto dohode predchádzala tvrdá práca, za ktorú sa treba úprimne zo srdca poďakovať a netreba na ňu zabúdať v časoch ťažších,“ hovorí a pokračuje: „Týmto sa chcem poďakovať všetkým kolegom, ktorí sa zúčastnili kolektívneho vyjednávania, počnúc predsedom V.STRÁLKOM, celému Výboru ZO OZ KOVO TI-Hanil Čadca, zvlášť Katke LIŠČÁKOVEJ, nováčikovi Mirovi OPIALOVI, Marcelce STRÁLKOVEJ, Mirovi POHANČENÍKOVI a Tomášovi CYPRICHOVI za to, že ukázali odvahu vystúpiť z komfortného davu a s rozumom v hrsti sa išli „pobiť“ o lepšie platové pod-

mienky našich zamestnancov. Rovnako ďakujem aj delegátom mimoriadnej konferencie, a tiež všetkým zamestnancom našej firmy, ktorí nám dôverovali a podporovali nás. Úcta a rešpekt sa musí uznať aj páňovi riaditeľovi Stanislavovi SKLENÁROVI za korektný prístup a uznanie

argumentov, ktoré - dovolím si uviesť - boli nepriestrelné. Pripomínam, že tieto navýšenia nie sú jeho povinnosťou, preto si vážme a spoločne chráňme, čo máme, aby sme o to v budúcnosti neprišli,“ hovorí podpredseda R.SERAFÍN a uzatvára: „Verím, že tí zamestnanci, ktorí ešte nie sú členmi našej odborovej organizácie, si aj vďaka týmto výsledkom uvedomia dôležitosť a význam odborov a posilnia naše rady, aby sme boli ešte silnejší a úspešnejší v ďalšom období. Lebo hoci nevieme robiť zázraky a nevieme vyhovieť všetkým, vieme presne, čo chceme, kam smerujeme a ako stanovené ciele dosiahneme. Vyžaduje si to však podporu v podobe silnej čľenskej základne a aj tento výsledok dokazuje že organizovanie sa v odborových organizáciách JEDNOZNAČNE MÁ ZMYSEL!“

Text: R.Serafin, upravené redakciou
Foto: Výbor ZO OZ KOVO TI-Hanil Čadca

Aj v oravskej Mibe si prilepšia

Začiatkom marca (9.3.2023) zaznamenali dobrú správu aj kolektívni vyjednávači v dolnokubínskej spoločnosti Miba Sinter Slovakia s.r.o., ktorá je najväčším z 30-ich závodov rakúskeho koncernu Miba a zaoberá sa výrobou spekaných súčiastok do osobných automobilov formou technológií práškovej metalurgie.

V Dolnom Kubíne sa síce vyjednával „len“ mzdový dodatok k platnej kolektívnej zmluve, rokovania však boli náročné, poznačené aj občasnými výmenami, s dôrazom na konštruktívnu a vecnú argumentáciu. Uskutočnilo sa celkom 6 kôl kolektívnych rokovaní a zvolávala sa aj mimoriadna konferencia delegátov Základnej organizácie OZ KOVO MIBA Dolný Kubín, ktorá stanovila ďalší postup, ale aj mantinely pre kolektívnych vyjednávačov.

Dohoda po 6. kolách

Predseda Základnej organizácie OZ KOVO MIBA Dolný Kubín, Jozef MIHÁL, zhrnul priebeh kolektívneho vyjednávania nasledovne: „Výrazný posun v celom dianí nastal až v 5. kole, kedy sa po viacerých prestávkach priblížil návrh zamestnávateľa k našim návrhom, pričom problémom ostala už len forma - a nie výška - percentuálneho rastu miezd s datovaním od 1.júna 2023 - na čom zamestnávateľ striktnie trval. Pravdou je, že sa začalo hovoriť aj o možnosti prizvania sprostredkovateľa v kolektívnom spore v prípade nedohody. Našťastie, k tomuto kroku sme nakoniec neboli nútení pristúpiť,“ skonštatuje J.MIHÁL.

A pokračuje: „Po komplexných prepočtoch, zväžení výhod, nevýhod a možných rizík, nakoniec rozhodlo hlasovanie delegátov mimoriadnej konferencie „per rollam“ (písomné vyjadrenie názoru formou obežníka) o poslednom návrhu zamestnávateľa, ktorý všetci delegáti akceptovali. Teší ma, že výsledkom tohtoročného kolektívneho vyjednávania je zvýšenie tarifných miezd zamestnancov o 55 eur s účinnosťou od 1. marca tohto roku a ďalšie navýšenie o 3,5 % od 1. júna 2023. V súčte tak zamestnanci našej firmy dosiahnu navýšenie mesačných miezd v priemere o 90 eur. Samozrejme, k tomu treba pripočítať ďalšie navýšenie

v dôsledku previazanosti variabilnej zložky mzdy na jej základnú časť,“ finalizuje odborový predák a uzatvára: „Ja osobne považujem kolektívne vyjednávanie pre rok 2023 za úspešné. Myslí si, že sa nám - aj s veľkou zásluhou člena predsedníctva Rady OZ KOVO, Jaroslava KORDEKA a vďaka mojim kolegom- Robertovi MARETÁKOVI a Miroslavovi GAŠPARIKOVI – podarilo dosiahnuť maximum z možného. Ďakujem im a ďakujem aj všetkým kolegom a zamestnancom našej firmy, ktorí nám verili a podporovali nás.“

● Kolektívni vyjednávači za odbory- zľava člen predsedníctva OZ KOVO J.Kordek, upravo predseda odbor. organizácie J.Mihál.

Pripomeňme, že v dolnokubínskej firme Miba Sinter Slovakia, ktorá na Slovensku pôsobí už 32 rokov, aktuálne pracuje cca 750 kmeňových zamestnancov. V závode sa pracuje v nepretržitej prevádzke, pričom priemerná mzda zamestnancov dosahovala v minulom roku cca 1 134 eur.

Kolektívnym vyjednávačom blahoželáme.

Text: J.Mihál, A.Fáková
Foto: Výbor ZO OZ KOVO Miba Dolný Kubín

Pracovno-právna poradňa a BOZP

MÁTE NÁROK NA PRÍSPEVOK NA REKREÁCIU?

Uvažujete nad oddychom v kúpeľoch, vo wellness alebo na horách? Môžete na to využiť tzv. príspevok na rekreáciu, na ktorý má už piaty rok nárok každý zamestnanec, ak spĺňa určené podmienky.

AKÉ SÚ PODMIENKY?

Nárok na príspevok na rekreáciu má zamestnanec - žiadateľ vtedy, ak jeho zamestnávateľ zamestnáva viac ako 49 zamestnancov a zamestnanec u neho pracuje minimálne dva roky nepretržite. Suma príspevku je vo výške 55 % oprávnených výdavkov, najviac však 275 eur za rok.

Príspevok na rekreáciu môže za rovnakých podmienok a v rovnakom rozsahu poskytnúť zamestnancovi aj zamestnávateľ, ktorý zamestnáva menej ako 50 zamestnancov. Splnenie podmienok na poskytnutie príspevku na rekreáciu sa posudzuje ku dňu začatia rekreácie. Počet zamestnávateľských zamestnancov je priemerný evidenčný počet zamestnancov za predchádzajúci kalendárny rok.

Zamestnanec môže za kalendárny rok požiadať o príspevok na rekreáciu len u jedného zamestnávateľa, pričom samotná rekreácia musí byť spojená s uby-

tovaním najmenej na 2 noci na území Slovenska. Zamestnanca, ktorý požiada o príspevok na rekreáciu, nemožno žiadnym spôsobom znevýhodniť v porovnaní so zamestnancom, ktorý o tento príspevok nepožiadava.

Oprávnenými výdavkami na rekreáciu sú preukázateľné výdavky zamestnanca na:

- služby cestovného ruchu spojené s ubytovaním najmenej na dve prenocovania na Slovensku,

- pobytový balík obsahujúci ubytovanie najmenej na 2 prenocovania a stravovacie služby alebo iné služby súvisiace s rekreáciou,
- ubytovanie najmenej na 2 prenocovania na Slovensku, ktorého súčasťou môžu byť stravovacie služby,
- organizované viacdenné aktivity a zotavovacie podujatia počas školských prázdnin pre dieťa zamestnanca, navštevujúce základnú školu alebo niektorý z prvých štyroch ročníkov gymnázia s osemročným vzdelávacím programom.

Zamestnávateľ môže poskytnúť príspevok na rekreáciu dvoma spôsobmi:

- na základe oprávnených výdavkov, predložených zamestnancom zamestnávateľovi najneskôr do 30 dní odo dňa skončenia rekreácie, ktorých súčasťou musí byť označenie zamestnanca,
- rekreáčnym poukazom, pričom povinnosťou zamestnávateľa je evidovať dátum začatia rekreácie a skutočné použitie poukazu zamestnancom pre účely zahrnutia týchto výdavkov do daňových výdavkov. Výška poplatku za sprostredkovanie služieb je maximálne 3 % z hodnoty rekreáčného poukazu.

NAJČASTEJŠIE OTÁZKY:

1/ Čo sa považuje za relevantný „účtovný doklad“ na účely príspevkov na rekreáciu?

Základnými informáciami, ktoré by mal obsahovať účtovný doklad, sú: identifikácia poskytovateľa rekreáčného pobytu, identifikačné údaje zamestnanca, pre ktorého je doklad vystavený, uvedenie osôb, ktoré sa spolu so zamestnancom zúčastnili pobytu, popis poskytnutých služieb, časové vymedzenie poskytnutého rekreáčného pobytu, informácie o cene a dátume úhrady za pobyt, samotné číslo dokladu jeho vystavovateľa.

2/ Možno na účely príspevkov na rekreáciu považovať za účtovný doklad aj príjmový pokladničný doklad, na ktorom je uvedené meno zamestnanca a ostatné náležitosti o trvaní pobytu?

Ak príjmový pokladničný doklad spĺňa všetky náležitosti účtovného dokladu, je akceptovateľným aj na účely poskytnutia príspevku.

3/ Možno považovať za účtovný doklad aj výdavky na rekreáciu formou „voucheru“, vyhotoveného portálom sprostredkujúcim ubytovanie?

Voucher sa považuje len za „objednávku“, ktorou sa objednáva ubytovanie (aj v prípade, že sa za voucher zaplatí vopred). Účtovným dokladom by mal byť „výúčtovací do-

klad“, vystavený priamo ubytovacím zariadením, ktorým je zároveň potvrdené, že sa zamestnanec rekreácie zúčastnil.

4/ Má zamestnanec povinnosť predložiť pri žiadosti o príspevok na rekreáciu zamestnávateľovi originál alebo kópiu účtovného dokladu?

Zamestnanec k žiadosti o príspevok na rekreáciu predloží kópiu účtovného dokladu. Ak zamestnávateľ požaduje predloženie originálu, zamestnanec mu ho predloží len k nahliadnutiu.

5/ Ak bola rekreácia uhradená z účtu manžela (manželky) zamestnanca, ktorý má dispozičné právo k účtu, považuje sa takáto úhrada za hodnoverný účtovný doklad u zamestnávateľa?

Priprítne má byť úhrada oprávnených výdavkov na rekreáciu zaplatená z účtu zamestnanca. Jediný prípad, kedy možno akceptovať úhradu z iného účtu, je v prípade manželov, ktorí majú bezpodielové spoluvlastníctvo

manželov. Spôsob preukazovania tejto skutočnosti si určuje zamestnávateľ.

6/ Môže o príspevok na rekreáciu požiadať aj zamestnanec, ktorý tento čas strávil pobytom v kúpeľoch?

Na príspevok na rekreáciu počas pobytu v kúpeľoch má zamestnanec nárok len vtedy, ak využíva služby kúpeľov s odporúčanými procedurami lekára v rámci svojej dovolenky, teda ak mu nebola kúpeľná starostlivosť nariadená lekárom, alebo nebola schválená zdravotnou poisťovňou. Ak mu bol liečebný pobyt schválený zdravotnou poisťovňou, vtedy je zamestnanec povinný dodržiavať liečebný režim a nejde o rekreáciu - nárok na príspevok potom nemá.

7/ Zamestnanec spolu so svojimi deťmi absolvuje liečenie počas letných prázdnin. Deťom zamestnanca liečenie uhradí zdravotná poisťovňa, zamestnanec si hradí pobyt sám. Má nárok na príspevok na rekreáciu, ak toto liečenie absolvuje počas pracovného voľna na ošetrovanie člena rodiny (OČR)?

Zamestnanec, ktorý je poistencom, je počas trvania OČR povinný dodržiavať účel OČR (osobné a celodenné ošetrovanie chorého dieťaťa), a preto nemožno toto obdobie považovať za obdobie absolvovania rekreácie. Zamestnanec teda nemá nárok na príspevok na rekreáciu za obdobie počas trvania OČR na dieťa. Zdroj: Finančná správa Spracovala: A.Fáková

OZ KOVO ŠTARTUJE ONLINE „Na tému BOZP“ !

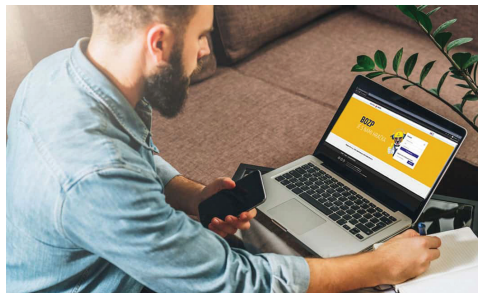
Bepečnosť a ochrana zdravia pri práci možno charakterizovať ako súbor opatrení, zásad, princípov, postojov, správania a aktivít, ktoré pomáhajú eliminovať nepriaznivé dôsledky práce.

Kedyśi bola bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci (ďalej len „BOZP“) chápaná len ako prevencia pred úrazmi, zameraná predovšetkým na bezpečnosť technických zariadení a pracovných postupov. Neskôr sa však začal klásť dôraz aj na zdravé pracovné prostredie a ochranu zdravia pri práci. Samotná ochrana zdravia nadobúda nový rozmer aj v prístupe Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO), ktorá definuje zdravie „nielen ako neprítomnosť choroby, ale aj ako pocit fyzickej, psychickej a sociálnej pohody“.

Súčasný chápanie pojmu „Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci“ vychádza z filozofie, ktorú priniesla reorganizácia legislatívy Európskej únie v tejto oblasti koncom 80. rokov. Rámcová smernica 89/391/EHS vyžaduje, aby bola bezpečnosť práce zabezpečená s ohľadom na všetky aspekty súvisiace s prácou. To znamená, že ochrana zamestnancov zahŕňa podmienky pre uspokojivú a dôstojnú prácu, pohodu pri práci, sociálnu ochranu zamestnancov, priaznivé pracovné vzťahy, ale aj ochranu materiálnych hodnôt, pracovného a životného prostredia.

A akú úlohu v tom celom majú odbory? Tradíciou odborov, pri snahe o zvyšovanie úrovne BOZP aj prostred-

níctvom dohľadu nad pracovnými podmienkami, priniesol už zákon č. 330/1921 Zbierky zákonov. Týmto predpisom získali odbory právomoc dohliadať na zachovávanie základných ustanovení ochrany proti úrazom a zdravotných opatrení, právo upozorňovať na zistené nedostatky a vyžadovať ich odstránenie a túto kompetenciu, vyplývajúcu z platných právnych predpisov, majú doteraz.

ONLINE VŽDY V POSLEDNÚ STREDU V MESIACI - už 24. apríla!

BOZP je teda veľmi dôležitou súčasťou agendy zástupcov zamestnancov a preto sa tejto problematike budeme, vždy poslednú stredu v mesiaci (začínáme už

26.4.2023 o 13.00 hod.) venovať aj my, v novej a prístupnej online (prostredníctvom aplikácie ZOOM) rubrike s názvom: „Na tému BOZP“.

V rámci rubriky budeme riešiť vždy konkrétnu tému v oblasti BOZP, o ktorej vás budeme informovať vopred (začiatkom mesiaca), aby ste mali priestor aj na zaslanie oblastí a otázok, ktoré by sme rozhodne nemali vynechať.

V prvom, pilotnom diele rubriky (webinára): „Na tému BOZP“ sa, v stredu, 26.4.2023, v čase od 13:00 do 14:00 hod., budeme venovať činnosti zástupcov zamestnancov v oblasti BOZP, a to nielen na podnikovej úrovni.

Webinár si spustíte prostredníctvom linku: <https://lnk.sk/bluq> vždy 10 minút pred začiatkom 13-ej hodiny a Vaše otázky k téme posielajte na szaboo@ozkovo.sk.

Teším sa na stretnutie s Vami.

Ing. Tímea Szabóová
vedúca Úseku ZIBP
a vzdelávania
OZ KOVO, Bratislava

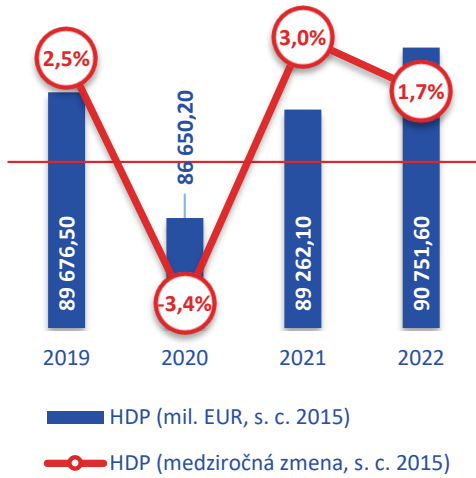
ŠTATISTIKA

Hospodárstvo SR v roku 2022

Hrubý domáci produkt

Výkonosť slovenského hospodárstva si udržala rast počas celého roka 2022, tempo rastu v poslednom štvrtroku 2022 však bolo najpomalšie. Hnacím motorom výkonnosti slovenskej ekonomiky počas celého roka bol najmä domáci dopyt, predovšetkým vysoká spotreba domácností, rast investícií a tiež kladný vývoj zahraničného dopytu.

Za rok 2022 dosiahol nominálny objem vytvoreného HDP 107,7 mld. eur, medziročne vzrástol o 1,7 % (v stálych cenách). Predpandemickú úroveň roka 2019 sme prekročili približne o 1,1 mld. eur v stálych cenách.

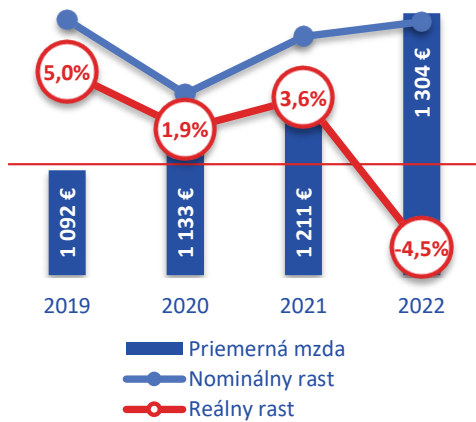

Priemerná mesačná mzda

Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca v SR dosiahla v roku 2022 hodnotu 1 304 eur. Medziročne sa zvýšila o 7,7 %, reálna mzda klesla o 4,5 %.

Priemerné zárobky medziročne nominálne vzrástli vo všetkých sledovaných odvetviach ekonomiky. Nominálne tempá rastu však nedokázali kompenzovať prudký rast inflácie, reálna mzda poklesla vo všetkých odvetviach.

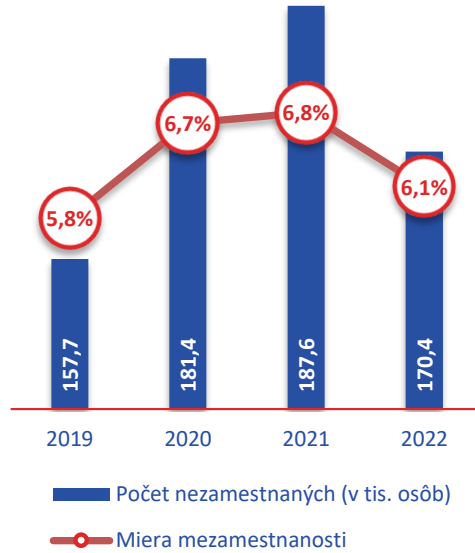
Priemysel, ako najväčší zamestnávateľ, vykázal rast miezd medziročne na úrovni 6,5 % (na 1 373 eur), reálne však mzdy klesli o 5,6 %.

Aj v roku 2022, podobne ako v predošlých rokoch, bola priemerná mzda nad celoslovenským priemerom iba v Bratislavskom kraji (1 599 eur). Vo všetkých ôsmich krajoch priemerný hrubý zárobok medziročne vzrástol a prvýkrát sa na celoročnej úrovni dostal nad 1 000 eur vo všetkých krajoch SR. Prešovský kraj stále zostáva regiónom s najnižšou priemernou mzdou v SR (1 011 eur). Reálne mzdy klesli najmenej v Banskobystrickom (o 3,3 %) a najviac v Prešovskom kraji (o 6,2 %).

Trh práce

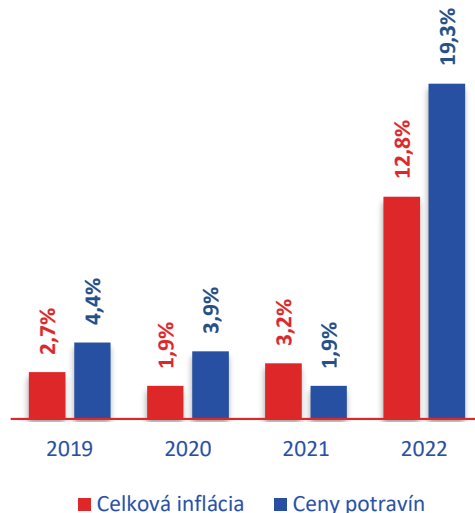
V priemere za celý rok 2022 bolo bez práce 170,4 tisíc osôb, medziročne tento počet klesol až o vyše 17 tisíc osôb (o 9,2 %). Miera nezamestnanosti v SR v roku 2022 dosiahla 6,1 %, čo predstavuje medziročný pokles o 0,7 p. b.

Miera nezamestnanosti sa za celý rok 2022 znížila vo všetkých krajoch, najdynamickejšie v Trnavskom kraji o 1,6 p. b. a v Žilinskom kraji o 1 p. b., ide však o regióny s nižšou mierou nezamestnanosti pod úrovňou 5 %. Najvyššiu mieru nezamestnanosti viac ako 9 % aj na celoročnej úrovni mali Prešovský, Banskobystrický a Košický kraj.

Spotrebiteľské ceny

V priemere za celý rok 2022 spotrebiteľské ceny medziročne vzrástli o 12,8 %. Rast cien sa v minulom roku výrazne zdynamizoval, inflácia v roku 2021 dosiahla 3,2 %, a od roku 2005 ani raz neprekročila hranicu 5 %. Vlnajšia ročná inflácia tak prekonalala predošlé maximum z roku 2000, kedy rast cien dosiahol 12 %. Vyššia inflácia bola nameraná iba v prvom roku existencie samostatnej Slovenskej republiky v roku 1993, kedy inflácia prekročila 23 % (pri mierne odlišnej metodika ako v súčasnosti).

Vysoký rast cien sa prejavil najmä kvôli zdražovaniu tovarov patriacich do dvoch hlavných výdavkových skupín domácností na Slovensku – potravín a nealkoholických nápojov ako aj bývaní s energiami, ktoré spolu tvoria 47 %

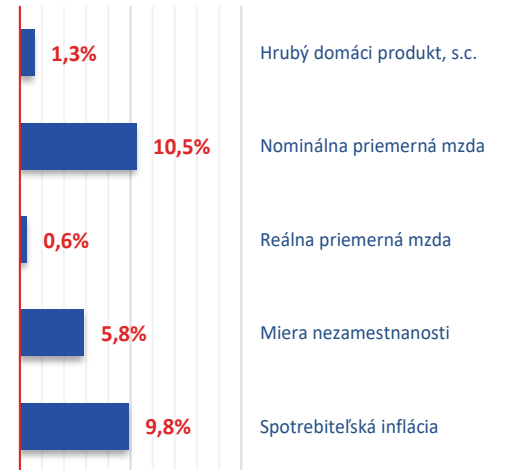
percent výdavkov. Pri potravinách sa ceny zvýšili o 19,3 %, pri bývaní a energiách sme zaznamenali medziročný rast cien o 15,5 %.

Prognóza 2023

Podľa aktuálnej prognózy Inštitútu finančnej politiky (IFP) z februára tohto roka sa slovenská ekonomika spolu s eurozónou vyhne recesii a HDP stúpne v roku 2023 o 1,3 %.

Spotrebiteľskú infláciu budú tmiť zastrešené ceny energií, no môžu sa ešte zvyšovať ceny potravín a služieb. Podľa IFP inflácia v roku 2023 dosiahne v priemere 9,8 %. Ceny potravín budú ešte mierne rásť pre pretrvávajúce vysoké globálne ceny agrokomodít, a stabilizáciu cien očakávame až v druhej polovici roka. Ceny pohonných látok budú naopak v tomto roku pokračovať v poklese.

Nominálne mzdy v roku 2023 predbehnú mieru inflácie, reálne mzdy by tak tento rok mali skončiť s pozitívnym rastom na úrovni 0,6 %. Mzdy sa zvýšia rýchlejšie vo verejnej správe vďaka ohlásenej plošnej valorizácii vo verejnom sektore a zvýšeniam pre zdravotníkov. Úroveň nominálnych miezd, však aj tak nedobehne nárast cien z roku 2022. Aj v súkromnej sfére budú mzdy dobiehať inflačný šok niekoľko rokov.

Podľa IFP v roku 2023 trh práce vytvorí dodatočných 12 tisíc pracovných miest, najmä vďaka investíciám Plánu obnovy v druhom polroku. V prvom polroku 2023 sa ešte očakáva stagnácia zamestnanosti. Prepúšťanie v dôsledku energetickej krízy bude miernejšie, nakoľko od februára začnú firmy dostávať kompenzácie vysokých cien energií.

Priemysel

Vývoj vybraných ukazovateľov (počet zamestnancov, priemerné mzdy, odpracované hodiny, finančné ukazovatele) v priemyselných odvetviach a v odvetví dopravy za 4. štvrtrok 2022 a rok 2022 nájdete na stránke www.ozkovo.sk v sekcii Ekonomické údaje:

Aj tento rok prispeje štát dôchodcom na rekondičné pobyty

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny aj tento rok finančne podporí týždňové rekondično-relaxačné pobyty na Slovensku pre dôchodcov jednorazovou nenávratnou štátnou účelovou dotáciou. Jej výška zostáva nezmenená, a to 50 eur na jednu osobu a jeden pobyt.

Seniori na 60 rokov, ktorí prejavia záujem, tak môžu stráviť týždeň v príjemnom prostredí, pri celodennom stravovaní či vybraných wellness procedúrach.

PODMIENKY:

1/ Podmienkou je poberanie starobného, predčasného starobného alebo výsluhového dôchodku.

2/ Zaujemca o dovolenku so štátnou účelovou dotáciou nesmie popri penzii pracovať alebo mať príjem z podnikania či z inej samostatnej zárobkovej činnosti.

3/ Musí mať trvalý pobyt na území SR.

V súlade s § 6 ods. 1 písm. b) a ods. 5 zákona č. 544/2010 Z. z. musia záujemcovia potvrdiť tieto skutočnosti podpisáním Čestného vyhlásenia, ktoré ako súčasť

dotáčného poukazu obdržia pri nástupe na pobyt. Pre záujemcov, ktorí nie sú členmi Jednoty dôchodcov Slovenska (JDS), resp. oň majú záujem mimo túto organizáciu, sú pobyty realizované cez Konfederáciu odborových zväzov (KOZ SR), a to prostredníctvom sietí hotelov Sorea v Bratislave, Nízkych a Vysokých Tatrách, v Starej Ľubovni, v hoteli Zámok Topoľčianky a v hoteli Flora v Trenčianskych Tepliciach. KOZ SR získala pre rok 2023 celkom päťtisíc poukazov v celkovej výške 250 tisíc eur.

Ceny dotovaných pobytov začínajú na sume 169 eur za týždňovú dovolenku a prvé nástupy sú možné už od 16. apríla 2023. Pobyty pre slovenských dôchodcov so štátnou účelovou dotáciou sú vo výške 50 eur na jednu osobu a jeden pobyt. **redakcia**

Prečo by sme mali jesť jablká každý deň?

Sú relatívne lacné, ľahko dostupné a pritom veľmi zdravé. Obsahujú zdraviu prospešné látky a dokážu nashartovať trávenie. Nemali by chýbať v jedálničku detí i aktívne pracujúcich, obzvlášť dôležité sú aj pre seniorov. Spomaľujú totiž starnutie.

Pre odolnosť organizmu, na trávenie i proti únave

Jablká obsahujú viac ako 25 minerálnych látok, najmä draslík, ktorý ovplyvňuje činnosť srdcovo-cievneho a nervového systému, horčík, ktorého deficit sa prejavuje vyčerpanosťou a nervozitou, ďalej vápnik, ktorý je potrebný pri zrážaní krvi, pri stavbe kostí a zubov či pri svalovej činnosti, ale tiež napr. fosfor, síru či sodík.

Vitamín C v šupke

Obsahujú aj pomerne vysoké percento vitamínu C. Jeho obsah je priemerne 10 mg/100 g. Najviac, **až dve tretiny, sú v šupke a tesne pod ňou, preto by sme jablká mali jesť celé.** Navyše, šupky obsahujú viaceré organické látky. Čaj zo sušených šupiek alebo z kvetov a listov jabloní sa odporúča pri neurózach, ochoreniach očí, poruchách trávenia, kolike či nadmernej žalúdočnej kyseliny. Vitamín C zvyšuje obranyschopnosť, zlepšuje hojenie rán a zápalov, ale má aj tzv. antioxidačný efekt.

Významnou prednosťou jablák je obsah vlákniny, ktorá zlepšuje trávenie, podieľa sa na odstraňovaní mnohých odpadových látok, napr. aj škodlivého cholesterolu.

Viacere enzýmy v nich majú podporné účinky na metabolické pochody. Kyselina jablčná, šťavelová, citrónová, mliečna či jantárová napomáhajú tráveniu.

Jablká môžeme konzumovať prakticky neobmedzene. A koľko ich zjesť denne? S úplnou spokojnosťou dve či tri, minimálne jedno. **af**

Zasmejme sa

**Nemožné sa stalo skutočnosťou:
Konečne sa mi podarilo
vyfotiť Slovenskú hymnu...**

Rozprávajú sa dvaja manželia, ktorým to v manželstve veľmi neklape. „Počúvaj, drahá, neklape nám to, tak sa rozvedme.“ „Ó, to teda nie, miláčik, zoberal si si ma ako vdovu a ako vdovu ma aj opustíš!“

Renomovaní vedci potvrdili, že ženy, ktoré majú pár kíl navyše, sa dožívajú omnoho vyššieho veku ako muži, ktorí im to pripomenú.

Vek 50+ má svoje plusy aj mínusy: Nerozoznáš síce písaný text zblízka, ale debila spoznáš už z diaľky.

Chcem odkázať všetkým tým, ktorí tvrdia, že čokoláda zlepšuje náladu, že ešte nespoznali slivovicu.

Slovensko dosiahlo blahobyt - každý tu už má všetkého dosť!

Dopravní policajti zastavia auto a pýtajú sa vodiča: „Pán vodič, ste ochotný podstúpiť alkoholový test?“ Vodič: „Veľmi rád - a aký alkohol budeme testovať?“

Hovorí muž v krčme svojmu kamarátovi: „Kým sme sa s manželkou vzali, bývali sme u mňa. A po svadbe sme sa ani nemuseli sťahovať - a už bývame u nej.“

Rada pre všetkých opustených: Nečakaj, kým ťa niekto urobí šťastným, nalej si sám.

Koktavý sa pýta plešatého: „T-t-ty ko-koľko pla-pla-platiš u ho-holiča za st-st-strihanie?“ „Určite menej, ako ty za jeden telefonát!“

Ženy sa delia na pracovité a romantické. Pracovité vždy, keď vidia na skrinke prach, tak ho utrú. Romanticky doň kreslia srdiečka...

..drahá...!! ..dal som tým
...hajzlom výpoveď..!

